

Päiväkoti Kontin varhaiskasvatussuunnitelma

kevät 2011

Sisällysluettelo

1. Arvot ja tavoitteet
2. Puitteet ja ympäristö
3. Lapsen ominainen tapa toimia
4. Sisältöalueet / orientaatiot
5. Kielen merkitys
6. Kasvatuskumppanuus
7. Yhteistyötahot
8. Esiopetus
10. Erityinen tuki
11. Suunnittelu ja arviointikäytännöt

1. Arvot ja tavoitteet

Päiväkoti Kontin arvopohjasta on keskusteltu syksyn vanhempainilloissa jo useita kertoja. Nämä viisi arvoa, turvallisuus, leikki, rajat, sosiaalisuus ja yksilöllisyys, ovat olleet vanhempien sekä henkilökunnan mielestä ne kaikkein tärkeimmät arvot. Tärkeysjärjestys on vuosien aikana vain vähän muuttunut.

Turvallisuus :

Lapsen on tunnettava olonsa turvalliseksi, jotta hän voisi kasvaa ja kehittyä tasapainoiseksi. Meillä hoito- ja kasvatustilapiiri on hyväksyvä, lämmin ja itsetuntoa vahvistava. Rakennettu ympäristö on hyvin järjestetty ja kunnossa niin, että lasten on turvallista toimia. Rajat ja säännöt luovat osaltaan turvallisuutta. Ammattitaitoinen, motivoitunut ja riittävä henkilökunta yhteistyössä vanhempien kanssa vastaa lapsen turvallisuudesta.

Leikki:

Leikki on keskeinen osa lapsen elämää. Se on lapselle arvo sinänsä. Lapsi hahmottaa maailmaa leikin kautta: hän oppii, tutkii, kokeilee ja kokee uusia asioita, kehittää sosiaalisia taitojaan sekä luovuuttaan. Leikissä lapsi käy läpi kokemuksiaan ja tunteitaan.

Ohjattu leikki tapahtuu ohjeiden ja annettujen sääntöjen pohjalta.

Omaehtoisessa leikissä luovuus ja oma-aloitteisuus ovat keskeisiä. Aikuisen rooli on olla leikin tukijana, tarvittaessa leikkivälineiden ja materiaalien tarjoajana. Arvostamme lasten leikki-ideoita. Rauhallinen ilmapiiri ja riittävä aika ovat leikin toteutumisen edellytys.

Leikkihavainnointi on aikuisen työväline.

Rajat:

Rajat luovat turvallisuutta ja selkeyttä lapsen elämään. Ne antavat lapselle tunteen, että hänestä välitetään. Oikeudenmukaisuus, johdonmukaisuus ja säännöt ovat tärkeitä rajoja asetettaessa, yksilöllisyyttä unohtamatta. Rajojen avulla haluamme ohjata lapsen kasvua vastuullisuuteen ja yhteisöllisyyteen.

Sosiaalisuus:

Sosiaalisuus on toisen kunnioittamista, erilaisuuden hyväksyntää ja toimimista yhdessä. Sosiaalisuus lähtee itsetunnon kehittymisestä ja laajenee ihmisten välisiin vuorovaikutustaitoihin sekä edelleen elinympäristöön. Eettisen ajattelutavan omaksuminen luo meille jokaiselle hyvän pohjan sosiaalisuuteen. Leikin, yhteistyön, joukkuepelien sekä erilaisten päivittäisten tapahtumien avulla tuemme sosiaalisten taitojen kehittymistä. Myös aikuisen malli ja ohjaus on tärkeää.

Yksilöllisyys:

Yksilöllisyys tarkoittaa kaikkien tasapuolista huomioimista omine persoonallisuuden piirteineen. Meillä jokaisella on lupa erehtyä ja yrittää uudelleen. Kannustamme lasta tuomaan esille mielipiteitään ja asioitaan. Yksilöllisyyttä tuemme antamalla lapselle aikaa ja kuuntelemalla häntä. Havainnointi ja arviointi luovat pohjan yksilölliselle kasvatukselle.

2. Puitteet ja ympäristö

Päiväkoti Kontti on saanut nimensä kiinteistössä olleen Kotikontti-kaupan mukaan. 1997 tiloissa aloitti toimintansa ryhmäperhepäivähoito, 1998 Kontti muuttui päiväkodiksi, ja vuonna 2000 valmistui laajennusosa, jolloin päiväkotijatkoi toimintaansa kaksiosastoisena. Toinen ryhmä on ns. sisarusryhmä, missä ovat 1-3 vuotiaat lapset ja toinen ryhmä on 3-6 vuotiaiden ryhmä, mikä toimii myös esiopetusryhmänä. Sisätilat on pyritty kalustamaan mahdollisimman toimiviksi lasten oppimista ja leikkiä silmällä pitäen. Päiväkodissamme on jakelukeittiö, aamiainen valmistetaan itse ja lounas, sekä välipala tulevat kunnan keskuskeittiöstä Rekolasta. Päiväkodissa on kaksi erillistä pihaa, mikä mahdollistaa turvallisen ulkoilun sekä pienille, että isoille. Pihat ovat aloiltaan melko pienet, mutta niissä on tehty muutostöitä vastaamaan paremmin lasten tarpeita. Pihoihin on hankittu kiinteitä leikki- ja liikuntavälineitä, sekä pihakalusteita. Uusittu ulkovalaistus lisää turvallisuutta ulkoiltaessa hämärään vuodenaikaan. Kesän 2010 aikana uusittiin piha-aidat. Rantakoiviston lähiympäristö pitkospuineen tarjoaa mahdollisuuden retkeilyyn luonnossa, lähistöllä on myös leikkipuisto, sekä pelikenttä, jota käytämme kesä- ja talviliikunnassa.

3. Toiminnan periaatteet

Päiväkotimme rakennettu / sisustettu ympäristö ja päiväjärjestys luovat turvallisuutta ja rytmiä lasten päivään.

Päiväkodin päivittäiset ohjatut toiminnot ovat ennalta suunniteltuja. Kaikessa toiminnoissa pyrimme ottamaan huomioon lasten yksilöllisyyden, kehitystason, sekä henkilökohtaisen kehitystarpeen. Toimintamme on sisällöltään monipuolista: leikkiä, musiikkia, liikettä, kädentaitoja.

Toiminnassamme huomioimme lasten ideat ja toiveet, mitkä toisinaan aikaansaavat suunnitelmiin muutoksia. Toiminta on yksilö-, pienryhmä- sekä koko ryhmän toiminta.

Toimintahetket liittyvät yleensä laajempiin teemoihin / projekteihin, mitkä vaihtelevat kestoiltaan. Arvostamme itse tekemistä enemmän, kuin tuotosta / lopputulosta. Tavoitteemme on luoda myönteinen ja rohkaiseva ilmapiiri.

Leikeissä / toiminnoissa lapsia tuetaan tekemään valintoja ja ratkaisuja.

Myönteistä palautetta annamme kiittämällä ja kannustamalla.

Tavoitteena on, että pienten lasten osalla aikuisen hoivasta siirrytään vähitellen aikuisen ohjauksessa omatoimisuuteen.

Ulkoilu ja liikkuminen:

Päiväkotini ulkoillaan joka säällä. Aamupäivisin Kuikat ja Tiirat ulkoilevat omissa pihossaan, myöhemmin iltapäivällä kokoonnumme yhdessä ”isojen pihaan”. Elinikäisen liikkumisen kannustamiseksi ohjaamme ja tarjoamme monipuolisia myönteisiä liikunnallisia kokemuksia. Ulkoiluaikaan lapsilla on mahdollisuus, sekä ohjattuun, että vapaavalintaiseen liikuntaan ja leikkiin. Lähiympäristö pitkospuineen tarjoaa mahdollisuuden retkeilyyn luonnossa. Pelikenttää käytämme kesä- ja talviliikunnassa. Kävelyretket mahdollistavat myös liikennekasvatuksen antamisen. Sisäliikuntaa kuten esim. jumppaa, väline- ja musiikkiliikuntaa toteutetaan tilojen sallimissa rajoissa.

Pukeutuminen ja riisuutuminen:

Vanhempien tehtävä on huolehtia asianmukaisesta vaatetuksesta; sekä sisälle ja ulkoiluun. Henkilöstö huolehtii, että lapsella on yksilöllisesti riittävästi vaatteita päällä. Kannustamme lapsia omatoimisuuteen pukemisessa ja riisuutumisessa ikä- ja kehitystaso huomioiden. Pyrkimyksenä on luoda pukemis- ja riisumistilanteista rauhallisia.

Ruokailu:

Päiväkodissa tarjotaan monipuolinen ja terveellinen ateria kolme kertaa päivässä: aamupala, lounas ja välipala. Ruoka tulee Rekolan keskuskeittiöstä. Tiiroilla aikuinen huolehtii annosten jakamisesta. Kuikilla

lapset ottavat pääsääntöisesti ruoan itse. Opettelemme maistamaan kaikkia ruokalajeja.

Ruokailussa harjoittelemme hyviä ruokailu- ja käytöstapoja. Erityisen tarkkoja olemme ruoka-aineallergioissa.

Päivälepo:

Päivälevon tarkoitus on tuoda tauko päivän aktiivisten toimintojen väliin.

Lepohuoneeseen luodaan hyvän unen edellytykset tuulettamalla ja hämärtämällä tila. Hyvää lepoa valmistellaan riisuuntumalla alusvaatteisille. Tunnelmasta tehdään rauhallinen ja turvallinen. Turvaa tuovat lapsen oma unilelu, tutti ja aikuisen läsnäolo. Rauhoittumiseen ja rentoutumiseen käytämme silittelyä, satua ja musiikkia. Kuikkien esikoululaiset harjoittelevat oman lepopaikan sijaamista.

Henkilökohtainen siisteys ja terveyden ylläpito:

Hyvän terveyden avaimiin kuuluvat terveellinen ruoka, riittävä ulkoilu, puhtaus ja lepo.

Käsienpesu on merkittävä osa siisteys- ja terveystkasvatusta. Käsien pesu suoritetaan aina päiväkotiin tullessa (vanhemmat huolehtivat), ennen ja jälkeen ruokailun, wc-käyntien ja nenän nioston jälkeen ja tarvittaessa muulloinkin. Jos päiväkodissa on esim. vatsatauti-epidemia, käsihygieniää tehostetaan käsidesinfektioaineella eli ”tehotipoilla”.

Tiirujen lapsilla kuivaksi opettelu on tärkeä osa siisteyskasvatusta, perheet huolehtivat vaipoista ja rasvoista.

Vaihdamme vaatteita tarvittaessa, lokeroon tulee varata riittävästi vaihtovaatetta. Voit tuoda myös oman kamman tai harjan.

Mikäli lapsi sairastuu päivän aikana, pyrimme saamaan lapsen kotihoitoon mahdollisimman nopeasti (tartuntariski pienenee). Henkilökunta voi antaa ainoastaan lapselle määrättyjä reseptilääkkeitä.

Aterioiden jälkeen hellimme hampaita ”xylitol napeilla”.

Terveys- ja siisteyskasvatukseen kuuluvat myös laulut, leikit, teatteri/draama, elokuvat sekä käten- ja käytännön työt.

Tavoitteenamme on lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi ja sen ylläpito.

4. Lapsen ominainen tapa toimia

Lapsi on AITO – ajatteleva – ihmettelevä – toimiva – oivaltava.

Lapsi on utelias, hän tutkii, kokeilee, kyselee ja kokemansa kautta hän oppii uusia asioita. Lasten ja aikuisten vuorovaikutuksella on myös tärkeä merkitys oppimisessa.

Leikki on lapsen ominainen tapa toimia. Leikin avulla lapsi hahmottaa ympäristöään, oppii sosiaalisia taitoja sekä kehittää kielellistä ilmaisuaan.

Huolehdimme, että lapsilla on päivittäin riittävästi aikaa ja tilaa leikkiä. Aikuiset auttavat leikin löytymisessä, kehittämisessä ja jatkumisessa. Leikkitaidot kehittyvät iän myötä pikkulasten yksinleikistä rinnakkaisleikkiin, sekä myöhemmin sosiaalisia taitoja vaativaan yhteisleikkiin. Päiväkodissa harjoitellaan omaehtoisia(vapaita)leikkejä, sekä ohjattuja leikkejä; rakenteluleikit, roolileikit, liikuntaleikit, viihdytysleikit, oppimisleikit niin sisällä, kuin ulkonakin.

Lapsi liikkuu luonnostaan. Liikuntaa yhdistetäänkin toiminta-, opetus- ja viihdytyshetkiin. Sisä- ja ulkoliikunnan tarkoitus on herättää lapsen ilo liikkumiseen.

5.Sisältöalueet / orientaatiot

Matemaattiset sisällöt.

Matemaattisia taitoja harjoitellaan leikinomaisesti, arkielämän tilanteissa. Pyrimme herättämään lapsen kiinnostuksen matematiikan peruskäsitteisiin ja ongelmanratkaisuun. Tavoitteena on ajatus, että ”matikka on mukavaa”.

Ympäristö ja luonnontieto:

Ympäröivä luonto (piha, puistot ja Kirkkojärvi lintuineen) on tärkeä osa päiväkodin arkea. Tutkimme ja tutustumme eri vuodenaikoihin.

Tavoitteenamme on luonnon arvostaminen ja suojele sekä kestävän kehityksen periaate.

Historiallis-yhteiskunnalliset sisällöt:

Ennen vanhaan, nykyään ja tulevaisuudessa ovat käsitteitä, jotka rakentavat lapsen historiallista käsitystä elämästä. Sukupolvien välinen yhteistyö toteutuu mm. isovanhempien ja lasten yhteisenä toimintapäivänä.

Sisällytämme eri teemoihin Kangasalan omaa kulttuuriperintöä.

Mediakasvatuksessa olemme keskittyneet lähinnä painettuun sanaan, elokuvaan, äänikirjoihin sekä kuvaan. Vanhempainilta keskustelujen perusteella internet, tietokonepelit yms. välineet eivät ole tarpeen vielä päiväkodissa.

Esteettinen sisältöalue:

Taide- ja kulttuurikasvatuksen tarkoituksena on kannustaa lasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti. Korostamme, että itse tekeminen on tärkeämpää kuin lopputulos. Kulttuurielämyksiä tarjoamalla tuemme lasta kasvamaan taiteen ja kulttuurin tekijäksi ja kuluttajaksi.

Eettinen sisältöalue:

Lapsen päivä sisältää tilanteita, joista nousee esiin eettisiä kysymyksiä ja pohdintoja. Niitä ovat mm. ystävyys, erilaisuus, oikeudenmukaisuus, kaverin

kunnioittaminen, oikea – väärä, hyvä – paha ja totuus – valhe. Eettisiä kysymyksiä käsitellään yhteisesti keskustellen.

Uskonnollis-katsomukselliset sisällöt:

Vanhempien kanssa keskustellaan perheen uskonnollisesta katsomuksesta ja sovitaan mahdollista erilaisista käytännöistä, koska päiväkodissa siirretään kristillisten juhlapyhien perinnettä. Pikku-Kirkko toimii säännöllisesti kerran kuussa.

6. Kielen merkitys

Äidinkieli on lapsen ajattelun, vuorovaikutuksen ja ilmaisun perusta. Keskustelut, kirjojen lukeminen, lorut, arvoitukset, riittäilyt ja kerronta kuuluvat päivittäiseen toimintaan. Kielen kehitystä edistävät myös lasten roolileikit, itseilmaisu ja teatteriesitykset. Käytämme aktiivisesti kirjastoautoa, mikä pysähtyykin onneksemme päiväkodin parkkipaikalla. Hyödynnämme myös lasten kotoa tuomia kirjoja. Kielellinen, monipuolinen vuorovaikutus lasten – sekä aikuisen ja lapsen kesken auttaa rikastuttamaan kielellistä taitoa ja laajentamaan sanavarastoa.

7. Kasvatuskumppanuus

Hoitopaikan varmistuttua huoltaja/ huoltajat käyvät tutustumassa päiväkotimme toimintaan ennen lapsen päiväkotiin tuloa, samalla he antavat tärkeitä tietoja lapsestaan. Sovimme lapsen tutustumis- ja harjoittelukäynnit. Harjoittelukertoja voi olla useampia, joko yhdessä vanhemman kanssa, tai yksin. Tarjoamme yhden tutustumisaterian ennen hoitosuhteen alkamista. Päivittänen yhteistyö tapahtuu lasten tuonti ja haku tilanteissa. Viikon ohjelmasta kerromme ilmoitustauluilla. ”Lokeropostina” jaamme tapahtumakalenterit, sekä tarvittaessa muita tärkeitä päiväkodin tiedotteita. Ainakin kerran toimintavuodessa varaamme aikaa ns. vanhempainkeskustelulle, siinä laadimme lapsen oman varhaiskasvatussuunnitelman, vasun. Vanhempainillat, sekä erilaiset juhlat ja tapahtumat ovat osa perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä, silloin vanhemmilla on myös mahdollisuus tutustua muihin perheisiin, sekä antaa ehdotuksia päiväkodin suunnitelmien sisältöihin. Arviointia ja palautetta on mahdollisuus antaa aina halutessaan. Kunnan päivähoidossa on päätetty, että 5-vuotiaista lapsista tehdään tiedote lastenneuvolaan, sekä kouluun lähtevistä esikoululaisista laaditaan ns. koulutulokas tiedote, yhdessä perheiden kanssa. Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja henkilökunnan yhteistyötä lapsen parhaaksi. Siinä yhdistyvät vanhempien tärkeä tieto lapsesta, sekä henkilökunnan ammatillinen osaaminen.

8. Yhteistyötahot

Tärkeintä yhteistyötä teemme Tiirujen ja Kuikkien kesken. Alueemme muut päiväkodit, sekä perhepäivähoitajat ovat kumppaneitamme.

Kangasalan Seurakunnan pyhäkoulunopettaja Marketta Nieminen hoitaa Pikku-Kirkko hetket päiväkodissamme. Muita yhteistyökumppaneitamme ovat lasten-, perhe-, kehitysvammaneuvola, lähikoulut, kunnan liikuntatoimi, sosiaalitoimen perhetyö, liiketoimintayksikkö OKSA, kirjastoauto ja aluepelastuslaitos.

9. Esiopetus

Esiopetus perustuu Kangasalan kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan (2009), Kangasalan kunnan esiopetussuunnitelmaan (2005) ja perusopetuksen opetussuunnitelmaan (2004).

Päiväkoti Kontissa esiopetusta annetaan Kuikkien (3-6 v. lasten) ryhmässä. Maksuton esiopetusaika on 4 tuntia (8.30 – 12.30). Esiopetus eriytetään omiksi toimintahetkikseen tai toiminnan sisältö suunnitellaan vastaamaan esiopetussuunnitelmaa sekä henkilökohtaisia tavoitteita ja tarpeita. Esiopetus ei sisällä oppiaineita vaan toiminta koostuu eri sisältöalueista.

Tavoitteenamme on herättää innostus ja kiinnostus tulevaan koulutyöhön, sekä luoda hyvät oppimisedellytykset.

10. Erityinen tuki

Toisinaan lapsella ilmenee hankaluuksia ja vaikeuksia selvitä kodinarjessa ja/tai päiväkodin erilaisissa oppimistilanteissa. Yhdessä oman ryhmän henkilökunnan kanssa on aiheellista selvittää onko kyseessä erityisen tuen tarvetta. Päiväkodin henkilökunta saa konsultointiapua erityispäivähoidon osalta kunnan kiertävältä erityislastentarhanopettajalta, sekä perheneuvolan ja terveyskeskuksen asiantuntijoilta. Asiantuntijoiden laatima erityispäivähoitolausunto mahdollistaa ryhmäkoon pienentämisen tai lisähenkilökunnan saamisen ryhmään. Näillä tukitoimilla, sekä yhdessä laaditun varhaiskasvatussuunnitelman avulla pyrimme luomaan arjesta toimivan, kuntouttavan, löytämään lapsen vahvuudet sekä tukemaan ja ohjaamaan lasta vaikeissa asioissa. Monikulttuuriset lapset huomioidaan mikäli niitä ryhmään tulee.

11. Suunnittelu-, dokumentointi- ja arviointikäytännöt

Ryhmiä ja koko päiväkodin toiminnan suunnittelu perustuu valtakunnallisiin sekä kunnan omiin varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmiin. Ryhmissä

toiminta suunnitellaan lasten ikä- ja kehitystaso huomioiden. Suunnittelussa otetaan huomioon päiväkodin arvot, eri sisältöalueet, lasten toiveet ja mielenkiinnon kohteet mahdollisuuksien mukaan, sekä henkilökunnan erityisosaaminen.

Vanhemmilla on mahdollisuus lukea ilmoitustaululta kirjattua tietoa toiminnasta. Kasvunkansioon kerätään mm. valokuvia ja lapsen itsensä valitsemia tuotoksia. Dokumentteiksi tapahtuneesta kasvusta ja kehityksestä jäävät myös lapsen omat varhaiskasvatussuunnitelmat.

Arviointi on osa toiminnan suunnittelua ja kehittämistä. Arviointiin osallistuvat lapset, vanhemmat ja päiväkodin henkilökunta.

Lasten arviointi on välitöntä palautetta toiminnasta. Vanhemmilta saatu palaute päivittäisissä kohtaamisissa on tärkeää ja se voidaan ottaa huomioon toiminnan suunnittelussa. Vanhemmilla on myös mahdollisuus/velvollisuus arvioida ja kehittää toimintaa vanhempainkeskusteluissa ja vanhempainilloissa. Muutaman vuoden välein koko kunnan päivähoidossa suoritetaan laajempi toiminnan laadun arviointi.

Päiväkodin henkilökunnalle arviointi on yksi työtapa päivittäisessä tiedonvaihdossa sekä viikottaisissa suunnittelupalavereissa. Päivähoidon sisällöllistä toimintaa arvioidaan, sekä koko työyhteisönä, että lapsiryhmittäin. Kehittämiskeskusteluissa jokainen työntekijä arvioi omaa työskentelyään. Toiminnan kehittyminen edellyttää aina arviointia.